

Kvalitetssikringsrapport 2004-2005 fra Det humanistiske fakultet

Bakgrunn for rapporten

Det humanistiske fakultet gjorde i sin rapport fra 2003-2004 grundig rede for hvorfor vi da valgte å skrive en samlet rapport for alle studiene ved vårt fakultet, og ikke leverte inn en rapport for hvert studieprogram. Våre bachelor- og mastergradsprogram er organisert på en annen måte enn ved de andre fakultetene, og vårt store programstyre, Styret for fakultære bachelor- og mastergradsprogram (PBM), er blant annet ansvarlig for bachelorgradsprogrammet i språk og litteratur (B-SPRLITT) med i alt 11 studieretninger. I tillegg kommer bachelorgradsprogrammet i dokumentasjonsvitenskap (B-DOKVIT) og bachelorgradsprogrammet i kunstvitenskap (B-KUNST). På mastergradsnivå har PBM ansvar for fire program: Mastergradsstudiene i litteratur (M-LITT), språk (M-SPRÅK), kunstvitenskap (M-KUNST) og dokumentasjonsvitenskap (M-DOKVIT).

I tillegg har fakultetet ansvar for programmet for integrert lærerutdanning i språk og samfunnsfag (IMAL-SPRSA) og for bachelorgradsprogrammet i språk og økonomi (B-SPROK). De emnene fra HUM-fak som inngår som deler av de to sistnevnte programmene, blir hovedsakelig tilbudt som emner på B-SPRLITT og på M-LITT og M-SPRÅK.

Evalueringer i perioden

Bachelor- og mastergradsprogrammene

Høsten 2004 evaluerte vi alle emner på HUM-fak ved hjelp av manuelle spørreskjema, som var identiske med de vi brukte våren 2004. Skjemaene ble samlet inn av ansvarlig lærer for emnet, og disse fylte ut sine skjema med oppsummering og kommentarer og levert dem til programstyret ved sekretæren. Det innsamlede materialet ble gjennomgått og presentert for programstyret 9. februar 2005. Det ble knyttet følgende kommentarer til evalueringen:

- Mesteparten er bra/greitt
- Nokre kritiske evalueringar som lærarane ser ut til å stelle seg til på eit sjølvransakande vis
- Dokumentasjonsvitenskap og bibliotekkunnskap er det faget som tydelegast har eit strukturelt problem ut frå det observasjonane vi kan lese ut frå evalueringane

I tillegg har vi fått greie på at to emne på samisk 2000-nivå har spesiell stor strykeprosent (8 av 9 og 5 av 9). Dei tre studentane som har evaluert desse emna skriv alle at dei har fått dårleg tilbakemelding på dei innleverte oppgåvene.

Frå studentar på emnet FRA-1021 har fakultetet fått eit brev med klage på faglæraren. Vi har bedt vedkommande svare på brevet, men har enda ikkje mottatt noko per i dag.

Det ble fattet slikt vedtak i saken:

Styret for fakultære bachelor- og mastergradsprogram tar sammanfatninga til etterretning.

Styret gir programstyreleiinga fullmakt til å følgje opp saker der det er naudsynt.

Vårsemesteret 2005 gikk vi over til å bruke elektroniske skjema ved hjelp av spørresystemet QuestBack. Vi brukte i hovedsak de samme skjemaene som før, men svaralternativene ble økt fra 3 til 4. Vedlagt følger en sammenfatning av alle svarene.

Vi vil her nevne en del problemer forbundet med vårens emneevaluering. Ved hjelp av FS fikk vi tak i mange e-postadresser til studentene, men på langt nær alle. Vi sendte derfor ut manuelle skjema til de vi ikke nådde elektronisk. Selv om vi hadde gitt beskjed til alle ansatte på HUM-fak om det nye systemet, viste det seg at noen allerede hadde gitt studentene de gamle skjemaene, som de samlet inn etter utfylling. På den måten fikk vi en blanding av manuelle og elektroniske vurderinger, og av tilbakemeldinger fra enkelte studenter skjønte vi at de bare ble oppgitt over å bli bedt om å evaluere en gang til. Et annet problem er at enkelte sikkert har levert både manuelle og elektronisk skjema, og på den måten evaluert samme emne to ganger.

I universitetets kvalitetssikringsforum ble det ved flere anledninger pekt på problemet med at ikke alle studenter har e-postadresser, og det ble bestemt at man skulle prøve å finne en løsning på dette. Vi håper at det nå er mulig å nå alle studenter på et emne/studieprogram elektronisk.

Emneevalueringene våren 2005 er delt i to sammenfatninger; en for de manuelle skjemaene og en for de elektroniske. Vi har tatt med alle uttalelser fra studenter som går på forhold de har spesielle kommentarer til, særlig de som er av negativ karakter. Den aktuelle læreren har fått anledning til å svare på studentenes kommentarer; eventuelt si seg enige eller komme med forslag til forbedringer. I de fleste tilfeller har disse vært utdypende og konstruktive.

I og med at vi har laget et opplegg for elektronisk evaluering vil vi fortsette med å bruke QuestBack for emneevalueringen høsten 2005. Det er kommet tilbakemelding fra både studenter og lærere med positive og negative kommentarer til fordel for den ene eller den andre metoden. Uansett må vi unngå dobbeltevaluering, og det kan gjøres ved at man tidlig informerer alle ansatte om hvordan evalueringen vil bli utført angjeldende semester.

I begynnelsen av februar 2005 ble 'Plan for implementering av kvalitetssikrings-systemet' vedtatt i programstyret og oversendt til universitetsledelsen. Under punktet om iverksetting står det følgende:

For å komme i gang med mer systematisk evaluering og prøve ut opplegget for det, gjennomføres det våren 2005 evaluering av noen av de minst endra studieprogramma, nærmere bestemt bachelorgradsprogrammet i kunstvitenskap og mastergradsprogramma i litteraturvitenskap og språkvitenskap. Når dette er gjort, avgjør programstyret hvordan en skal gå videre med evalueringsarbeid etter en fast syklus.

Brev om vedtaket ble sendt til alle faglige koordinatorene i mai 2005 med oppfordring om å sette ned komiteer bestående av minst to lærere og to studenter fra ulike nivå og ta opp de spørsmålene det er vist til i oppsummeringa for evaluering av de to mastergradsprogrammene M-LITT og M-SPRÅK.

Sammenfatning av emneevalueringene, studieretningsevalueringene i M-LITT og M-SPRÅK og evaluering av B-KUNST følger vedlagt. Ved evalueringen av studieprogrammet B-KUNST har vi i hovedsak brukt malen for programevaluering laget av universitetet sentralt.

Vi har, av årsaker som er nevnt innledningsvis, ennå ikke foretatt liknende evalueringer av de to andre programmene vi har ansvar for, men vi har fått sekretærene for de to programstyrene, det vil si programstyret for den integrerte lærerutdanningen (IMAL-SPRSA) og for bachelorgradsprogrammet i språk og økonomi (B-SPROK), til å skrive en kort evaluering av det som har skjedd på programmene med hensyn til kvalitets-sikringsfremmende tiltak. Disse rapportene følger også vedlagt.

Videre framdrift i arbeidet med å evaluere disse programmene og de andre studieprogrammene/-retningene som ikke er evaluert i denne omgang, vil bli drøftet av programstyret våren 2006 i samsvar med kvalitetssikringssystemet vårt. Ved framtidig evaluering tar vi sikte på å lage lignende programrapporter som den vi har laget nå for B-KUNST.

PhD-utdanninga

System for evaluering av PhD-utdanninga ved HUM-fak ble vedtatt av fakultetsstyret 15. juni, og det blir derfor ikke lagt fram noen rapport som gjelder 2004/2005. Vi vil imidlertid understreke at mange av punktene i systemet allerede blir fulgt opp; blant annet blir det foretatt medarbeidersamtale med alle PhD-studentene hvert år. Prodekanen ved fakultetet har ansvar for at dette blir gjennomført.

En gruppe bestående av prodekan, en PhD-student og sekretæren for PhD-utvalget har utarbeidet et svar på brevet fra Universitetsdirektøren som gjelder rapportering i forbindelse med forskerutdanninga (DL 200406166). Dette svaret følger vedlagt.

Oppfølging/tiltak

Programstyret har vært opptatt av at evaluering i seg selv ikke er målet, men ser den dels som et middel til å få lærerne til å reflektere over sin egen undervisning og dels som et middel til å avdekke svikt i gjennomføringen av undervisningen.

Vi kan i den forbindelse nevne at to av lærerne som høsten 2004 fikk kritikk for at stoffet var for vanskelig, eller at formidlingen ikke var god nok, fikk slik tilbakemelding på emneevalueringen neste semester. Vi siterer: "Læreren har vært svært god til å forklare og formidler kunnskapene på en levende og interessant måte. Slik at jeg som student sitter igjen med inntrykket av å ha lært noe nytt." Og en annen: "[...] var kjempebra (det hadde jeg ikke trodd jeg skulle si, da dette er et felt som ikke har interessert meg tidligere)! Veldig flink lærer, systematisk innlæring av fagstoffet, gode øvingsoppgaver. Klar på hva vi kunne vente oss til eksamen."

Programstyreledelsen har fulgt opp evalueringene på følgende måte:

- Faggruppa for dokumentasjonsvitenskap er gjort oppmerksom på de negative tilbakemeldingene fra studentene, og her ser vi det som naturlig å følge dette videre opp i forbindelse med den planlagte omleggingen av studiene i dokumentasjonsvitenskap, jfr. nedenfor under 'Gjennomgang av studieprogramportefølje'.
- Det ble arrangert et allmøte for alle lærere og studenter på samisk for å få fram problemene på dette faget (se vedlagt referat). For å bøte på forholdene på samisk er det gjort ekstraordinære tiltak for å bedre lærersituasjonen med utlysning og tilsetning av en universitetslektor i litteratur og direkte tilsetning av en førstelektor i språk.
- Den manglende responsen fra faglæreren på fransk trass i flere purringer er registrert med tanke på videre oppfølging.

I tillegg til de skriftlige evalueringsskjemaene oppfordrer vi gjennom vårt kvalitets-system studenter til å ta kontakt skriftlig eller muntlig med studiekonsulent eller leder for programstyret dersom de har noe de ønsker å ta opp. Vi har i vårsemesteret 2005 hatt et par tilfeller der studentene har levert skriftlig klage på lærer eller eksamens-avvikling. Dette har vi fulgt opp umiddelbart ved å kontakte angjeldende lærer og be om svar på "anklagene". Vi har god erfaring med at ting har blitt løst på denne måten.

I januar 2005 innkalte vi alle vitenskapelig tilsatte i tillegg til representanter for studentutvalget ved HUM-fak til et møte i den hensikt å bevisstgjøre alle om viktigheten av arbeidet med kvalitetssikring. I forkant av møtet var det sendt ut en brosjyre med kort informasjon om kvalitetssikringssystemet ved fakultetet. Studentene ble i tillegg bedt om gjennom aktiv informasjon å være pådrivere i bevisstgjøringen av kvalitetssikring i vid forstand blant studenter.

Det var ikke så mange som kom på møtet, men vi tror likevel at det er viktig å innby til denne typen tiltak dersom man skal få de involverte til å forstå viktigheten i at alle er med på å ta kvalitetssikringen på alvor.

Til slutt kan vi nevne at programstyret i mars vedtok å benytte et skjema for de som ikke består eksamen. I skjemaet gir eksamenskommisjonen en kort forklaring på hvorfor vedkommende fikk F eller 'ikke bestått', og det blir oppfordret til å ta kontakt med faglærer dersom man ønsker ytterlige kommentarer.

Gjennomgang av emneportefølje

Vi hadde i forrige periode en gjennomgang av vårt ex.fac.-studium, som da ble redusert fra 5 varianter til ett felles tilbud. Programstyret for den integrerte lærerutdanninga hadde da lagt ned et ec.fac.-emne med didaktikk siden det fantes et tilsvarende emne på SV-fak. Det ble derfor nødvendig å opprette en ny ex.fac.-variant på 10 stp for denne gruppen studenter, og det ble gjort i mai 2005.

Programstyret har kontinuerlig fokus på omfanget av tilbud med sikte på å utnytte undervisningsressursene bedre og gi flere tverrfaglige tilbud. Nylig sendte programstyret forslag om studieplanendringer i retur til en faggruppe for kritisk å se på valgtilbudet i forhold til ressursene og gjøre studieretninga mer lik de andre studieretningene innafor programmet. Her kan det føyes til at mens denne faggruppa søkte om en

studieplanendring som ville innebære at det alltid ville måtte gis to emner i språk og to i litteratur/kultur på 2000-nivå, så søkte en annen faggruppe i samme programstymøte om en endring som løste opp på opptakskravet til mastergradsstudiene slik at en ikke lenger ville være bundet på denne måten.

Det er et problem at flere av våre fagområder er små med få studenter. Dette er særlig synlig på mastergradsnivå hvor en eller to studenter bør bli tilbudt full undervisning fordi de trenger det i forhold til sine utdanningsplaner. Det er heller ikke lett å slå sammen emner på totalt ulike fagområder. Programstyret ser på dette som en utfordring, og annet fattet i mai slikt vedtak: "Styret for fakultære bachelor- og mastergradsprogram ber om at det vert arbeidd vidare med problema knytt til at det vert produsert lite studiepoeng per emne."

Gjennomgang av studieprogramportefølje

Arbeidet med revisjon av bachelorgradsprogrammet i språk (B-SPRÅK) og bachelorgradsprogrammet i litteratur (B-LITT) ble påbegynt høstsemesteret 2004 og vedtatt i programstyret i februar -05. De to programmene ble lagt ned, og de ble innlemmet i B-SPRLITT som egne studieretninger i stedet: Studieretning i allmenn språkvitenskap og studieretning i allmenn litteraturvitenskap. På den måten ble programtilbudet blitt mer oversiktlig, og studenter som ved en feiltakelse hadde søkt opptak til B-SPRÅK eller B-LITT, men som egentlig ønsker å studere de tradisjonelle språkfagene, slapp å skifte studieprogram. Det samme var tilfellet med bachelorgradsprogrammet i antikken (B-ANTIKK) lagt ned, og studieretningene i gresk og latin ble lagt om slik at de kom mer på linje med de andre fagområdene.

Programstyret har nylig avslått forslag om å få opprette engelskspråklig master i engelsk litteratur.

Til slutt kan det nevnes at den komiteen som ble oppnevnt for å evaluere studiet i dokumentasjonsvitenskap med sikte på å tilpasse vår biblioteksfaglige utdanning til nasjonale endringer på feltet arkiv, bibliotek og museum, la fram sin innstilling før sommeren 05. Saken er nå under behandling i programstyret.

Nøkkeldata

Heller ikke i år har vi greid å lese noe om kvaliteten på våre studier ut av de nøkkeldataene som vi har fått. Dels har dataene vært på studieprogramnivå, dvs. på et for høyt nivå i forhold til våre omfattende program, og dels har de vært på individnivå, slik at det har vært altfor arbeidskrevende å nytte dem for å få et bilde av f.eks. den studieretningen studentene hører til. Data som gjelder forholdet mellom hvor mange som har fått tilbud om studieplass, og hvor mange som til slutt har begynt på studier her, er etter vår mening mindre viktige med tanke på evaluering av våre studietilbud. Det vi ser som mest interessant, er hvor mange av studentene som starter på en studieretning, som fullfører, og hvor lang tid de bruker.

Informasjon til studentene

Etter innføringa av den nye studiestrukturen har det ved starten av høstsemesteret vært holdt orienteringsmøter om fakultetets studieprogram for å gi studentene en følelse av tilhørighet til et program. Selv om programmene starter om høsten og studentene deretter fordeler seg på ulike studieretninger, holdt vi også ved starten av vårsemesteret 2005 et orienteringsmøte om studieprogrammene.

Høsten 2005 ble det også avviklet et velkomstmøte for alle nye studenter ved HUM-fak. Her la vi vekt på det sosiale, og i tillegg til velkomsttale fra dekan, hadde vi underholdning med skuespillere fra "Revymafiaen", diktopplesing ved en av våre forfatterstudenter og presentasjon av studentenes AU. Vi avsluttet med forfriskninger og "mingling" i fellesarealer.

Rapporter fra nasjonale referansepanel

Disse rapportene er mottatt til svært ulike tider; de fleste har vi fått så seint at det ikke har vært mulig å behandle dem i programstyret. De har imidlertid vært oversendt instituttstyrene, som har bestemt seg for å følge opp for mild karaktergivning i allmenn litteraturvitenskap og se på for streng karaktergivning på trinn 3-eksamen.

Allmenn litteraturvitenskap

Rapporten er sendt til HUM-fak 2. november 2005 og har derfor ikke blitt behandlet på fakultetet. Det viser seg at referansepanelet har flere kommentarer til faggruppas karaktersetting. Hovedkonklusjonen er at det høsten 2004 generelt er gitt for mild vurdering i alle emner. Programstyret har sendt rapporten til fagområdet for litteraturvitenskap for informasjon og har bedt om at det blir tatt hensyn til konklusjonene ved framtidig karaktersetting.

Fransk

Den mottatte rapporten ble tatt opp som referatsak i styret for fakultære bachelor- og mastergradsprogram. En representant for HUM-fak var oppnevnt, men vedkommende har vært sykemeldt i perioden, og det har ikke vært vurdert materiale fra Tromsø.

Klassiske fag

Referansepanelet har tatt for seg karakterer for latin på laveste nivå. Her har HUM-fak bare 6 kandidater høsten 2004; noe som er et altfor lite grunnlag for vurdering. Likevel viser det seg at den prosentvise fordelingen ved vårt universitet er jevnt fordelt med henholdsvis 40 og 30 prosent C-er og D-er. Som en konklusjon har referansepanelet sagt at det umulig å løse oppgaven de er satt til på grunn av sprikende studieopplegg; dvs. at de er umulig å sammenlikne. Rapporten er levert til fagområdet for klassiske fag og til styret for fakultære bachelor- og mastergradsprogram til orientering.

Kunstvitenskap

Uttalelsen fra referansepanelet er kommentert i rapporten for B-KUNST.

Lingvistikk

Fagområdet for lingvistikk meddelte til referansepanelet at de ikke hadde ordinære emner i språk og språkvitenskap høsten 2004; bare EXF-0720. Siden dette emnet bare gir karakteren bestått/ikke bestått, er fagområdet ikke tatt med i selve rapporten.

Norsk som andrespråk

Referansepanelet bestemte seg for å vurdere karakterene for eksamen i trinn 3, som fins ved alle universitetene. Det kan også nevnes at HUM-fak hadde en representant i panelet.

Karakterstatistikken på side 3 i rapporten viser at Universitetet i Tromsø skiller seg ut når det gjelder den prosentvise fordelinga av karakteren F. Når det gjelder de øvrige karakterene, har Tromsø noenlunde samme fordeling som de andre universitetene.

Når såpass mange kandidater fikk F, kan det ha sammenheng med to forhold:

- 1) Man er strengere i Tromsø enn på de andre lærestedene, spesielt Trondheim, med å gi karakteren E.
- 2) En god del av de kandidatene som tok eksamen høsten 2004 var fjernspråklige med kurdisk, dari/farsi, amharisk, arabisk, tsjetsjensk, russisk og polsk som førstespråk. Alle kandidatene som fikk F, hadde et av disse språka som førstespråk, og flere av dem kunne heller ikke engelsk.

Vedlegg:

- 1 Sammenfatning av emne- og lærerevalueringsskjema høstsemesteret -04
- 2 Sammenfatning av studentevalueringen våren 2005 i QuestBack
- 3 Sammenfatning av emne- og lærerevalueringsskjema vårsemesteret -05
- 4 Referat fra møte med studenter på samisk 27. april 2005
- 5 Sammenfatning av evaluering av studieretninger på M-LITT og M-SPRÅK
- 6 Evaluering av bachelorgradsprogrammet i kunstvitenskap (B-KUNST)
- 7 Rapport fra femårig lærerutdanning i språk og samfunnsfag (IMAL-SPRSA)
- 8 Rapport fra bachelorgradsprogrammet i språk og økonomi (B-SPROK)
- 9 Svar på brev DL 2000406166 om evaluering av forskerutdanninga